

Martina Piko

Vlačenje ploha v Pliberku in okolici

Šega vlačjenja ploha v Pliberku se razlikuje od iste šege v okoliških slovenskih vaseh. V razpravi so predstavljene spremembe v izvanjanju šege na podlagi pisnih virov in intervjujev. Ugotovitve dopolnjuje vizualna analiza vlačjenja ploha v mestu Pliberk, Naška Križnarja na str. 383.

The custom of dragging a plank in Bleiburg, Austria differs from the one practiced in nearby Slovene villages. Based on written sources and interviews the author writes about the changes in the custom; her conclusions are further supplemented by Naško Križnar's visual analysis which is described in his article on page 383.

1 Uvod

V predpustnem času novinarji iz Avstrije in Slovenije v Slovenskem narodopisnem inštitutu Urban Jarnik v Celovcu mnogokrat sprašujejo po »tipičnih«¹ pustnih šegah in navadah ter pustnih prireditvah pri koroških Slovencih. Skušamo jim ustreči z informacijami o primerni etnološki literaturi, o novih rezultatih terenskih raziskav ter z opozorili na časopisne napovedi. In vendar kljub našemu običajnem zanimanju za pustne šege koroških Slovencev na podeželju ne bi ugotovili, da je vlačenje ploha v mestu Pliberk še živo, če nam pri tem ne bi pomagalo naključje.

O vlačanju ploha v mestu Pliberk tudi prebivalci okoliških dvojezičnih vasi niso bili bolje obveščeni. Ko smo jih na pustni torek spraševali, ali vedo, kdaj in kje bodo v Pliberku vlekli ploha, so večinoma odgovarjali, da vedo za pustno prireditev popoldne, o vlačanju ploha pa nič. Domnevali smo, da nepoučenosti botrujejo redki stiki med »nemškimi«¹ mestom Pliberk in okoliškimi pretežno slovenskimi vasi. Stiki med prebivalci »mesta«¹ in podeželja so v glavnem omejeni na storitvene dejavnosti – v Pliberk okoličani hodijo kupovat, k zdravniku, v lekarno in po drugih opravkih – kulturno

---

¹ Pliberk je podeželsko mesto s približno 2000 prebivalci. Mestne pravice ima od leta 1370.

življenje pa poteka ločeno v slovenskih in nemških lokalnih društvih in skupnostih. Zato je tudi pretok informacij med slovenskimi društvi in skupnostmi v okoliških vaseh intenzivnejši od stikov med slovenskimi društvi in skupnostmi na podeželju in nemškimi v mestu.² In res se je kasneje izkazalo, da šego izvajajo samo nemško govoreči meščani.

Vendar to ni glavni vzrok za nepoznavanje šege. V pogovoru z informatorjem iz Pliberka smo kasneje izvedeli, da je vlačenje ploha nekakšna »intimna šega«: z njo so povezani izključno izvajalci, večinoma Pliberčani in neporočene Pliberčanke, opazijo pa jo še osebe, ki so na pustni torek dopoldne naključno v Pliberku. Šege namreč ne izvajajo za širšo javnost, temveč za meščane.

Na pustni torek, 16. februarja 1999, je dr. Naško Križnar, (ki je na Inštitutu Urban Jarnik spraševal po še živih pustnih šegah na Koroškem in s tem pripomogel, da smo odkrili ploharje v Pliberku), z videokamero spremljal izvajalce šege na njihovem obhodu.

Po ogledu njegovih posnetkov se je odprla vrsta vprašanj: Ali je šega krajevna tradicija? Gre za oživljeno šego ali za novost, s katero želi krajevno kulturno društvo poživiti pustne prireditve? So šego prevzeli po pustnih šegah na podeželju? Kako je bilo s to šego v okoliških vaseh?

Pisni viri o vlačanju ploha v Pliberku so skromni, zato smo se odločili, da natančneje povprašamo prebivalce okoliških vasi in pliberške meščane.

2 Pisni viri o vlačanju ploha v Pliberku

Slovenske zapise o vlačanju ploha v Pliberku sta Pavle Zablatnik in Niko Kuret povzela po zapisih Georga Graberja in Hermanna L'Estocqa. Georg Graber je v delu *Volksleben in Kärnten* leta 1934 zapisal:

»V mestu Pliberk se je vlačenje ploha ohranilo do zadnjih časov. Tam se meščanski sinovi (*Bürgersöhne*) našemijo v divjarje, obraze si namažejo z govejo krvjo in sajami ali pa si jih zakrijejo z maskami. S cepinom (*nemško Zepin*) ali sekiro v roki spremljajo voz, na katerem vozijo plohe. Voz se ustavi pred vsako hišo, kjer imajo za ženitev zrelo hčer, ki se skriva. Tisti, ki vodi konja, vzame iz žepa steklenico žganja in jo da drugim. Počasi odžagajo kos ploha in ga med šalami zvalijo v vežo. Mati ali svojci dekleta, ki mu namenijo ploh, morajo plačati primeren znesek (*»Blochzins«*). Šega se je ohranila v mnogih vaseh spodnje Podjune.»³

Georg Graber je v svojih narodopisnih razpravah dokazoval germanski izvor šeg in navad na Koroškem, zato je seveda poudaril, da se je šega ohranila v (nemškem) mestu Pliberk ter da jo izvajajo (nemško govoreči) meščanski sinovi. Pavle Zablatnik in Niko Kuret sicer navajata Graberja, vendar ne omenjata, da šego izvajajo *v mestu Pliberk*, temveč *v Pliberku*, kar bi lahko pomenilo v občini Pliberk, prav tako ne omenjata, da šego izvajajo *meščanski sinovi*, temveč na splošno *fantje*.⁴

Leta 1986 je novinar in germanist Bertl Petrei v knjigi spominov na otroška leta nadrobno opisal vlačenje ploha v Pliberku. V knjigo z naslovom *Der Kokolore* je uvrstil poljudnoznanstvene opise šeg in navad v mestu in kraju Pliberk, kjer je doraščal

² Simbol narodnostnega ločevanja na kulturnem področju je nemški kulturni dom Grenzlandheim, kamor slovenska društva do nedavnega niso imela dostopa.

³ Georg Graber, *Volksleben in Kärnten*, Graz 1934, 231–232.

⁴ Prim. Pavle Zablatnik, *Čar letnih časov*, Celovec 1984, 94. Niko Kuret, *Praznično leto Slovencev* (1. knjiga), Ljubljana 1989, 41–42.

pri starih starših. O vlačanju ploha pravi, da so šego poznali v več krajih in jo izvajali na več različnih načinov. V vseh krajih je izvajanje šege predstavljalo do karikature izmaličene ženitvene šege in navade: od celotne navidezne poroke do ženitvenega spreveda s harmonikarjem. V Pliberku se je ohranil slednji, bolj preprost način izvajanja šege.

V času med obema vojnoma so se pliberški fantje zbrali na žagi grofa Thurn-Valsassina, ki je daroval drevo. Drevo so očistili in okrasili ter ga pritrdili na enoosno prikolico. Vsi so bili našemljeni, četudi preprosto. Glavni izvajalci šege so bili harmonikar, ki je skrbel za glasbo; tisti, ki je vodil konja; tisti, ki je nosil mošnjič za denar in tisti, ki je nosil žakelj za jedila; dva fanta s cepinom in žago, ki sta žagala ploh, in še tisti, ki je sramotil dekleta.

Ploh so dobila vsa neporočena dekleta – »preostala« dekleta. Predajanje ploha je bilo povezano z zelo osebnim in krutim sramotenjem dekleta. V taktu polke so odrezali »čokej»,⁵ manjši kos ploha, in ga s cepinom prinesli do dekleta. Dekle je moralo sodelujoče pogostiti ali pa plačati ploh.

Vlačenje ploha v Pliberku. – Foto Karel Treven

Petrei omenja, da so v času gospodarske krize množično sodelovali pri vlačanju ploha zaradi brezplačne hrane, po drugi svetovni vojni pa so sodelovali le še nekateri mladi fantje.⁶

Petrei v dodanem narečnem slovarju razlaga, da nemške besede Zappin, Zeppin, Zappl, ki jih je zapisal v besedilu, izhajajo iz slovenske besede cepin.⁷

⁵ Petrei piše »ein Tschokerl« (nar. čokej; manjši čok).

⁶ Bertl Petrei, *Der Kokolore*, Klagenfurt 1986, 118–123.

⁷ Knjiga *Der Kokolore* je zanimiva v jezikovnem pogledu, ker odseva avtorjevo »vindišarsko identiteto«, ponos na poseben južnokoroški jezik in kulturo.

V novejših raziskavah najdemo zapis o vlačanju ploha v kraju Pliberk v knjigi Osem stoletij Vogrč, izšla leta 1995:

«Vlačenje ploha je v Vogrčah še zelo nova šega, čeprav jo drugod dobro poznajo. Semkaj so jo vpeljali gasilci in jo tudi sami izvajajo. Največkrat se zbere osem do deset fantov. Iz gozda privlečejo dolg ploh in ga privežejo na traktor. Tako otovorjeni se potem odpravijo po vasi. Sprva so se ustavljali pri hišah, za katere so vedeli, da imajo za ženitev primerna dekleta. Tam so odžagali kos ploha, dekleta pa ga je moralo plačati. Kmalu se je vlačenje ploha razširilo na celo vas. Pravijo, da je bilo petja veliko in smešno tudi, vendar se stara in od drugod povzeta navada v Vogrčah kljub temu ni dolgo obdržala.»⁸

Pisnih poročil o izvajanju šege v okoliških vaseh, razen omenjenega iz Vogrč, ni, vendar je bila šega živa skoraj v vseh okoliških vaseh, kar je razvidno iz intervjujev, posnetih v maju 1999.

3 Terensko gradivo: posnetki iz leta 1999

Kot že omenjeno, je dr. Naško Križnar na pustni torek, 16. februarja 1999, posnel vlačenje ploha v Pliberku na videokaseto. Maja 1999 pa je bilo o vlačanju ploha v Pliberku posnetih in zapisanih šest intervjujev s prebivalci okoliških vasi in en intervju s predsednikom kulturnega društva v Pliberku. Tri intervjuje sem najprej zapisala z informatorji, o katerih sem domnevala, da ne bodo pripravljene spregovoriti pred kamero. Ko sva se s kolegom Križnarjem odločila za snemanje intervjujev tudi s kamero, sem namreč za sodelovanje pridobila le ljudi, ki so vajeni javnega nastopanja. Kulturno ali javno delujoči ljudje so bili hitro pripravljene za sodelovanje, težje pa je bilo pridobiti tiste, ki niso vajeni govoriti v javnosti. Kamera je zanje simbol javnosti (-ker te lahko vsakdo vidi-), ki razkriva predvsem jezikovne pomanjkljivosti. Ta strah imajo narečni govorci, ki pravijo, da ne govorijo »pravilno«. Snemanje pred kamero avtomatično povezujejo s prisilo, da je treba govoriti knjižno, torej drugače, kot so vajeni.

Pri štirih intervjujih, posnetih s kamero, so razen enega, sodelovali ljudje, dejavni v različnih društvih.

Iz terenskega gradiva je razvidno, da je šega vlačanja ploha živa le še v mestu Pliberk in v Vogrčah. Po drugi svetovni vojni so to šego poznali še v okoliških vaseh Libuče, Čirkovče in Vidra vas, pred drugo svetovno vojno tudi v Dobu, ne spomnijo pa se je v Nonči vasi.

V Pliberku smo posneli pogovor s predsednikom kulturnega društva KIB (Kulturinitiative Bleiburg) Arthurjem Ottowitzem.⁹ Drugi sodelujoči niso bili pripravljene spregovoriti pred kamero, češ, naj zastopa društvo v javnosti – kot ponavadi – predsednik.

Po spomenu Arthurja Ottowitza so **v mestu Pliberk** najprej vlekli ploh delavci z žage grofa Thurn-Valsassina. Ko so ti prenehali, je skrb za izvajanje šege prevzel Cölestin Fleiß (-Fleiß Cele-), ki je bil dolga leta glavni izvajalec šege. Ta je za pet let zamrla, ko je Cölestin Fleiß zaradi starosti in boleznih opustil vlačenje ploha.

⁸ Maja Logar, Društveno življenje in povezovanje na vasi, v: Marija Makarovič (ured.), Osem stoletij Vogrč, Celovec 1995, 319.

⁹ Informator: Arthur Ottowitz, roj. 1959, Pliberk. Pogovor je bil posnet 27. 5. 1999; snemal: Naško Križnar; spraševala: Martina Piko.

Člani kulturnega društva KIB so se zavedali, da bi bilo škoda, če bi šega izumrla in so jo leta 1983 znova oživili. V zadnjih letih vlačijo ploh člani kulturnega društva KIB, ki so v prijateljskih odnosih.

Ploh vlečejo vsako leto na pustni torek dopoldne pred glavno pustno prireditvijo, ki se začne popoldne ob 14. uri. Do tiste ure morajo zaradi velike gneče na glavni pustni prireditvi tudi končati vlačenje ploha. Vlačenje ploha zahteva namreč veliko časa in miru.

Priprave trajajo nekaj dni. Ploh še vedno daruje grof Thurn-Valsassina. Na pustni torek se plohariji zberejo v prostorni dvorani trgovine Zwick, da okrasijo konja, voz in ploh. Sodelujoči so oblečeni v drvarje. Ob devetih se odpravijo z južne strani mesta po ulicah Bahnhofstraße in Postgasse na Glavni trg.

Pri hišah, kjer so neporočena dekleta, se ustavijo, odrežejo kos ploha, ga s cepinom prinesejo do dekleta in mu ga ponudijo. Pri predajanju ploha pojejo pesem, ki so jo sami sestavili. V pesmi opevajo vlačenje ploha kot staro šego in napovedujejo, da bodo drugo leto spet prišli. Vse skupaj poteka ob šalah in smehu. Dekle mora za ploh plačati prostovoljni prispevek, ki ga sodelujoči še isti dan porabijo za skupno večerjo.

V Pliberku dobijo ploh neporočena dekleta in trije »večni samci«. Plohariji se ustavljajo pri hišah, kjer so neporočena dekleta, v trgovinah, na banki, pri frizerju itn. Sodelujoči so v glavnem meščani, le harmonikar in kmet, ki vodi konja, prihajata iz okoliških vasi.

Vlačenje ploha je danes ohranjeno le še v **Vogrčah**, eni izmed okoliških vasi, kjer poteka vsako drugo leto. Šego so oživili člani krajevnega gasilskega društva, zato smo posneli pogovor z vodjem gasilcev Antonom Visotschnigom.¹⁰

V Vogrčah so po drugi svetovni vojni vlekli ploh »pijanci«, da so dobili denar. Vlekli so ga k dekletom, o katerih so pravili, da bi se morala v preteklem letu poročiti. Šega je bila živa do sedemdesetih let, potem je zamrla, pred petnajstimi leti pa jo je oživilo krajevno gasilsko društvo.

Član gasilskega društva Fritz Nachbar¹¹ se spominja, da je začela šego izvajati skupina gasilcev, ki so vsa leta skupno trenirali za okrajna in deželna tekmovanja gasilcev in tako ustvarili trdno skupnost. Prvotna skupina je prenehala po petih letih, ko so se glavni sodelujoči poročili.

Ploh so vlekli na pustni torek s traktorjem na enoosni prikolici.¹² Na dodatnem vozu so peljali vejalnico in hišico s pečjo, mizo in dvema stoloma, kjer so kuhali čaj in gostili ljudi.

Gasilci so se ustavili pri vsaki hiši in vselej odrezali kos ploha, ker so zbirali denar za gasilsko društvo. Izdelali so poseben žig z letnico, ki so jo vžgali v hlod.

Pri hišah neporočenih deklet in fantov so opravili poseben obred. Gasilci so bili oblečeni v poročne svate: v pustnem sprevodu so sodelovali ženin in nevesta, teta in »camar«, poročni priči (ta »široka« in mož) in duhovnik. Neporočena dekleta in fante so čakale posebne preizkušnje v žaganju lesa, morali so vrteti vejalnico, v katero so jim nasuli saj in smeti, preverili so jim doto itn. Vsa dela so opravljali na vozu. Pri preizkušnjah sta neporočenim dekletom in fantom pomagala našemljena nevesta in ženin iz sprevoda. Po prestanih preizkušnjah so jim izročili listino, da so zreli za ženitev ali možitev. Sprevod je spremljal harmonikar, ki je igral za ples.

¹⁰ Informator: Anton Visotschnig, roj. 1941, Vogrče. Pogovor je bil posnet 22.5.1999; snemal: Naško Križnar; spraševala: Martina Piko.

¹¹ Informator: Fritz Nachbar, roj. 1965, Vogrče. Pogovor je zapisala Martina Piko 2. 5. 1999.

¹² Enoosna prikolica = nar. pudixvc

Velikost odrezanega ploha so neporočenim dekletom in fantom odmerili po višini njihovih postelj¹³. Ko so ploh žagali, sta ga morala fant ali dekle ujeti. Kdor ga ni ujel, so mu rekli, da bo spet »skozi padel«.

Pri vlačanju ploha v Vogrčah, kjer je šega še živa, sodelujejo, kot v drugih vaseh, samo fantje. V zadnjih letih sme pri sprevodu sodelovati tudi ženska, ki jo našemijo kot ženina. Pri pripravah pomagajo tudi ženske.

Drevo posekajo v farnem gozdu. V zadnjih letih je moralo biti okrog 15 metrov dolgo, saj vlečejo ploh k vsaki hiši. Ker je vas velika, zadnja leta ploha ne vlečejo le v torek, temveč tudi v soboto in nedeljo, skupno tri dni.

V Vogrčah vlečejo ploh zadnja leta vsako drugo leto, ker je začelo ponovno oživiljeno Katoliško kulturno društvo Vogrče prirejati tudi pustne veselice, vaščani, ki so večinoma člani obeh društev, pa ne zmoreje priprave dveh pustnih prireditev.¹⁴

Nadalje se je šega ohranila v vaški skupnosti v **Spodnjih Libučah**.¹⁵ Po spominu Amalie Hartmann¹⁶ so v Spodnjih Libučah vlekli ploh tudi leta 1939, ko je ona prišla v Libuče. Hodili so brez mask, vlekli pa so manjše hlode. Leta 1942 so bili Hartmannovi izseljeni.

Po drugi svetovni vojni so v Libučah vlačenje ploha oživili v okviru vaške skupnosti enega dela Spodnjih Libuč, ki ga sami imejajo Srednje Libuče ali Mala vas. Ploh so začeli vleči pred približno tridesetimi leti, zadnjič v začetku devetdesetih let.

V Libučah so vlekli ploh na pustno nedeljo popoldne, ker ob torkih zaradi dela ni bilo časa. Sprevod so organizirali in izvajali samo moški, spremljali so jih otroci.

Vlačenje ploha v Spodnjih Libučah sredi sedemdesetih let. Foto: Johann Hartmann

¹³ Informator: Fritz Nachbar.

¹⁴ Informator: Anton Visotschnig.

¹⁵ Informator: Johann Hartmann, roj. 1942, Spodnje Libuče. Pogovor je zapisala Martina Piko 1. 5. 1999.

¹⁶ Informator: Amalia Hartmann, roj. 1910, Spodnje Libuče. Pogovor je zapisala Martina Piko 1. 5. 1999.

Plohe so vlekli z manjšim traktorjem. K traktorju so privezali okrašen voz, na njem so peljali gornji del smreke in bora. Drevesi sta bili neolupljeni, s skorjo, smolo in vejami vred. Na vozu so sedeli tudi otroci.

Ko so prišli do hiš neporočenih fantov in deklet, so jih najprej ošteli, zakaj se niso poročili. Sprevod je spremljal sodnik, ki je imel pripravljeno za vsako (vsakega) posebno besedilo, posebno oštevanje. Dekle ali fant sta morala najprej plačati ploh, kajti velikost kosa je bila odvisna od plačanega zneska. Če je bilo pri hiši dekle, so odrezali kos bora (bor je moškega spola), če je bil pri hiši fant, pa kos smreke (smreka je ženskega spola). Odrezani kos sta dva sodelujoča s cepinom privlekla do hiše.

Hlude so privlekli tudi k »starim stricem« ali »tetam« (starejšim neporočenim osebam), včasih tudi k vdovam.

Sprevod je spremljal harmonikar, ki je pri hišah in med potjo skrbel za zabavo.

S prejetim denarjem so zvečer pri zasebnikih pripravili zabavo, ki so se je udeležili vsi vaščani iz omenjenega dela vasi.

Vlačenje ploha se je nehalo pred desetimi leti, ko so glavni izvajalci postali starejši, mlajši pa niso nadaljevali šege.

Medtem ko skrajni spodnji del Libuč šege ni izvajal, so v začetku devetdesetih let začeli vleči ploh tudi v **Gornjih Libučah**, kjer so plohe vlekli štirikrat, zadnjič pred tremi, štirimi leti. V Gornjih Libučah so se ustavili pri vsaki hiši in povsod odrezali kos ploha, ker so prvenstveno zbirali denar. Šli so tudi v Spodnje Libuče, a so se ustavili le pri osebnih znancih.

V **Nonči vasi**,¹⁷ ki je najbližja vas mestu Pliberk, šege vlačjenja ploha niso poznali, pripravljali pa so pustne veselice, ki so se jih udeležili vsi vaščani od kmetov do hlapcev. V Nonči vasi so v pustu otroci v cunjah hodili od hiše do hiše in nabirali krape na palico. Georg Graber v delu *Volksleben in Kärnten* omenja, da se je ohranila na Komeljski gori posebna šega, ki jo on imenuje *Krapfenpechtra* ali *Brotpechtra*.¹⁸ Na Komlju so v pehtre oblečeni fantje nabirali krape ali kruh, šega pa je bila znana tudi v Nonči vasi, ki leži ob vznožju Komlja, se pravi, med Pliberkom in Čirkovčami, v obeh krajih pa je bila po drugi svetovni vojni šega vlačjenja ploha še živa.

V **Čirkovčah** so zadnjič vlekli ploh pred dvajsetimi leti. Ploh so po drugi svetovni vojni privlekli k dekletom, o katerih so pravili, da se bodo poročila, a se niso do pusta. Na pustni torek so pripeljali ploh in odrezali kos, dekle pa je moralo plačati odškodnino. Ploh so privlekli v opomin, naj se do drugega leta poroči. Čim bolj spretno se je dekle izgovarjalo, tem manjši ploh je prejelo in tem manj je bilo treba plačati.

V snegu so ploh vlekli na saneh, če ni bilo snega, so ga vlekli na enoosni prikolici. Ploh so vedno vlekli s konjem, le zadnjikrat s traktorjem in vozom.

Šega je bila fantovska zadeva, spremljali pa so jih tudi otroci. Zvečer so z zbranim denarjem pripravili pustno veselico za celo vas.

Danes ni možnosti, da bi v vaški skupnosti šego oživili. Humška skupnost,¹⁹ ki v drugačni obliki nadaljuje nekdanjo vaško skupnost, se je usmerila v druge dejavnosti, predvsem v šport.

¹⁷ Informator: Marija Buchwald, roj. 1924, Nonča vas.

¹⁸ Graber, *Volksleben ...*, str. 234.

¹⁹ Humška skupnost (Heiligengraber Gemeinschaft) je društvo, v katero so včlanjeni prebivalci Čirkovč in Vidre vasi. Obe vasi ležita ob vznožju Božjega groba (nar. Humeč).

Vlačenje ploha v Čirkovčah leta 1977. Foto: Lipej Kolenik

Aktivni kulturnik Lipej Kolenik²⁰ je opozoril na alternativne pustne prireditve, ki jih organizira slovensko kulturno društvo Edinost. V Pliberk zahajajo zadnja tri leta kurenti s Ptuja, društveniki pa upajo, da se bodo ljudje z leti navezali na kurentovanje.

V Vidri vasi, kjer smo posneli pogovor z informatorko Marijo Nachbar,²¹ je bilo vlačenje ploha živo do sedemdesetih let. Vlekli so ga na pustni torek s konjem na enoosni prikolicici. Privlekli so ga k hišam, kjer so bili fantje in dekleta, ki bi se morali v preteklem letu poročiti. Tem osebam so odrezali kos ploha in ocenili, koliko je vreden. Šli so k vsaki hiši, kos ploha pa so odrezali le tistim, o katerih so pravili, da so *»na zoreh ostali«*. Zore so tisti del njive, kjer pri oranju niso mogli zorati do konca in so nato počez *»odrezali«* nekaj brazd. O tistih, ki se niso utegnili poročiti, so tudi rekli, da je *»med dva stola na tla sedel ali sedla«* (da se je v prazno usedel ali usedla).

Ploh so vlekli mladi vaški fantje, ki so nekčali šolanje. Dekleta niso smela sodelovati. Privlekli pa so ga tako dekletom kot fantom.

Dekletovi starši so morali kos ploha plačati z denarjem. Ploharjem je bil le denar nekaj vreden. Z njim so si zvečer plačali veselico.

Z vlačanjem ploha so nehali, ko so se glavni izvajalci postarali, mlajši pa niso več nadaljevali šege.

²⁰ Informator: Lipej Kolenik, roj. 1925, Čirkovče. Pogovor je bil posnet 22. 5. 1999; snemal: Naško Križnar; spraševala: Martina Piko.

²¹ Informator: Marija Nachbar, roj. 1923, Vidra vas. Pogovor je bil posnet dvakrat: 29. 4. 1999 brez kamere in 27. 5. 1999 s kamero.

V Dobu²² so šego vlačjenja ploha poznali pred drugo svetovno vojno. Ploh so vlekli na pustni torek, šli pa so k tistim dekletom, ki naj bi se poročila do pusta, a se niso. Dekle je moralo plačati ploh; čim več je dala, tem večjega je dobila. Ploh je bil osušeno drevo, odžagali so ga z ročno žago. K neporočenim fantom ploha niso vlekli, ker so sodelovali pri vlačanju. Sodelovali so samo moški, otroci so tekli za njimi. Fantje so smeli sodelovati, ko so bili stari 1000 tednov, t. j. nad 19 let. Dekleta sama niso smela nikamor, tudi na večerno veselico so prišla s starši.

Ploh so vlekli s konjem na enoosni prikolici. Našemljeni so bili bolj preprosto, ker ni bilo denarja za posebne obleke. Na koleslju so vozili vaškega siromaka, oblečenega v ženina in ga ponujali nevestam. Sprevod je spremljal tudi harmonikar.

Šli so k vsaki hiši in povsod so prejeli denar ali jedila. Z nabranim denarjem in jedili so vaščani zvečer pripravili veselico v gostilni Likeb.

V Dobu so nehali vlačiti ploh okrog sedemintridesetega leta, ko je gostilno prevzel Južni Tirolec, ki šege ni poznal. Tako niso imeli več priložnosti, da bi pripravili veselico v njegovi gostilni. »Južni Tirolec je imel štiri hčere, ki so bile pri 'Heimatkreis', v gostilni je vse bolj nemško postalo, zato so se domačini umaknili,« je poudaril informator Franc Kuežnik.

4 Pustna šega vlačjenja ploha: tradicija in inovacije

Ob primeru zgoraj opisanih variant izvajanja ene in iste šege je mogoče razbrati več dejavnikov, ki vplivajo na izvajanje šeg: zunanji družbeni vplivi, spremembe, ki potekajo brez vidnih zunanjih vplivov, zavest o pomembnosti ohranjanja tradicij in inovacije, ki pridejo v »tradicijo« ali pa ne.

Pri izvajanju pustne šege v Pliberku in okolici opazimo spremembe na več ravneh.

4.1 Spremembe v sestavi skupin izvajalcev šege

Vlačenje ploha je bila in je izrazito fantovska in moška šega. Le v Vogrčah je v fantovsko skupnost ploharijev prodrla ženska, našemljena v ženina.

Izvajanje šege je bilo vedno omejeno na eno vas. Fantovska skupnost je nastopala v imenu vaške skupnosti. Danes so pri še živih šegah vaško skupnost nadomestila krajevna društva: v Vogrčah gasilsko društvo, v Pliberku kulturno društvo.

V Pliberku je skrb za izvajanje šege prevzela skupina med sabo prijateljsko povezanih članov kulturnega društva KIB, vendar glavni izvajalci trdijo, da bi šego še izvajali, tudi če društva ne bi bilo več, ker ima v mestu dolgoletno tradicijo. Za Pliberk je tako značilna kot tradicionalno velikonočno petje²³ in Pliberški jormak,²⁴ je poudaril predsednik društva KIB Arthur Ottowitz.

V Vogrčah je izvajanje šege odvisno izključno od gasilskega društva. Na pustovanjih Katoliškega kulturnega društva, ki so vsako drugo leto, ne vlačijo ploha.

Najdlje se je šega v okviru vaške skupnosti ohranila v Spodnjih Libučah, kjer si je del Spodnjih Libuč ustvaril izredno močno vaško skupnost in identiteto tudi s tem, da so svoj del vasi poimenovali Srednje Libuče ali Mala vas.

²² Informator: Franc Kuežnik, roj. 1926, Dob. Pogovor je posnela in zapisala Martina Piko 19. 5. 1999.

²³ V Pliberku po slovesni maši na velikonočno soboto ob polnoči začnejo z velikonočnim petjem pri vseh hišah v mestu.

²⁴ Pliberški tridnevni sejem ima nad 600-letno tradicijo.

4.2 Spremembe v funkciji šege

Pomen ploha kot simbola rodovitnosti pozna kulturnik Arthur Ottowitz iz Pliberka predvsem iz etnološke literature, s katero je dobro seznanjen, omenili so ga tudi v Vogrčah, a tam se ta pomen vse bolj pozablja.

Sklicujoč se na pisne vire, je Arthur Ottowitz poudaril, da se je v Pliberku bistveno spremenil nekdanji pomen šege. Včasih je imela šega vlačjenja ploha izraziti pomen sramotjenja neporočenih deklet, kar je bilo povezano z neugodnim položajem neporočenih deklet v družbi. Starejše neporočene žene iz Pliberka se npr. še danes bojijo, da bi dobile ploh, ker je bilo to včasih sramotno. Danes se je spremenil status neporočenih v družbi. Šega ne pomeni več sramotjenja, temveč željo za srečo v partnerstvu ali pri iskanju partnerja. Danes se dekleta ne sramujejo, če dobijo ploh, temveč ga čakajo kot simbol sreče.

Po drugi svetovni vojni tudi v okoliških vaseh prejetje ploha niso občutili kot sramoto, temveč le kot šalo.²⁵

Pri izvajanju šege, poudarja Arthur Ottowitz, je zelo važna pieteta. Pliberčani npr. ploha ne vlečejo tja, kjer so imeli smrt v družini, pa tudi ne starejšim neporočenim ženskam, za katere vedo, da tega ne želijo.

Prvotno so prejemale ploh samo neporočena dekleta (npr. v Pliberku, v Vogrčah) ali fantje in dekleta, o katerih so pravili, da se bodo v tistem letu poročili, pa so poroko odložili. Nekateri informatorji iz okoliških vasi poudarjajo, da je v tem »pravi pomen šege«, ki se danes izgublja. Zelo malo razumevanja imajo za šego, če je glavni namen zbiranje denarja. Okoličani gledajo tako predvsem na še živo šego v Pliberku, kjer gredo ploharji v vse trgovine, in v Vogrčah, kjer pri vsaki hiši odrežejo kos ploha.

V Vogrčah se je vlačenje ploha razširilo na celo vas, ker je pomemben namen izvajanja šege tudi zbiranje denarja za gasilsko opremo. Vaščani so zbiranje denarja s tem namenom sprejeli kot del šege in za gasilsko društvo radi darujejo več, kot za večerno veselico. Vendar v Vogrčah izvajalci poudarjajo tudi izredno pomembnost šege za krepitev vaške skupnosti. Prvotni način izvajanja šege – predajanje ploha neporočenim – ohranjajo v Vogrčah s posebnimi obredi pri hišah neporočenih.

Vlačenje ploha je imelo za vas povezovalni pomen, predvsem večerni del šege – pustna veselica. V večini vasi so zvečer z zbranim denarjem pripravili veselico, ki so se je udeležili sodelujoči (v Pliberku, v Vidri vasi) ali pa vsi vaščani (v Dobu, v Čirkovčah in v Libučah). Pomembnost pustnih veselic za ohranjanje vaške skupnosti vidimo v primeru Spodnjih Libuč, kjer veselico – sicer v popolnoma novi obliki – pripravljajo še zdaj, čeprav ploha ne vlečejo več. Veselica jim daje možnost, da se sosedje vsaj enkrat na leto srečajo, ker danes ni več v navadi, da »greš k sosedu«.²⁶

4.3 Spremembe v načinu izvajanja šege

Vlačenje ploha so do druge svetovne vojne poznali v mestu Pliberk in v večini okoliških vasi. Ploh so vlekli s konjem na enoosni prikolici, dobila so ga neporočena dekleta ali pa dekleta in fantje, ki bi se morali v preteklem letu poročiti, a se niso do pusta, zvečer pa so z zbranim denarjem pripravili veselico. Po drugi svetovni vojni je bila šega v navadi v Vidri vasi, v Čirkovčah, v Libučah, v Vogrčah in v Pliberku. V vseh krajih je šega zamrla vsaj za nekaj let, znova so jo oživili v Libučah, Vogrčah in Pliberku.

²⁵ Informator: Marija Nachbar, Vidra vas.

²⁶ Informator: Johann Hartmann, Libuče.

Pri oživiljenih šegah opazimo precejšnje razlike med izvajanjem v mestu Pliberk in v okoliških vaseh Libuče in Vogrče.

V Pliberku so šego oživili kulturniki, ki so seznanjeni s pisnimi izročili o vlačanju ploha v mestu. Ustno in pisno izročilo močno vpliva na izvajanje šege: ploh vlečejo, če je le možno, s konjem na enoosni prikolici kot nekoč, sodelujoči so oblečeni v drvarje, kakor je to opisano v poročilih, ploh dobijo – razen redkih izjem – le neporočena dekleta. Izvajanje šege se v Pliberku le malenkostno spreminja, čeprav poudarja informator Arthur Ottowitz, da je to živa šega, ki se prilagaja današnjemu času, kar je edino smiselno. »Če bi hoteli izvajati šego iz konzervatorskih nagibov, bi se vedno le bali, ali delamo vse prav, kar pa ne bi bilo smiselno.«²⁷

V okoliških vaseh Libuče in Vogrče, kjer ni pisnih izročil o izvajanju šege in je tudi niso izvajali prvenstveno zaradi ohranjanja tradicije, je oživljeno vlačjenje ploha tudi v načinu izvajanja doživelo več inovacij: v obeh krajih opazimo, da so si sodelujoči oblikovali šego na način, ki je bil primeren za vsakokratno (vaško ali društveno) skupnost.

V mestu Pliberk je izvajanje šege danes torej bolj vezano na (pisno in ustno) izročilo kot v Vogrčah (edini okoliški vasi, kjer je šega še živa); tam izvajanje šege funkcionalno prilagajajo potrebam gasilskega društva.

4.4 Spremembe brez vidnih zunanjih vplivov

V krajih, kjer zavest o ohranjanju tradicije ni važen motiv za izvajanje šege, se šega funkcionalno spreminja.

V Vogrčah je gasilsko društvo prilagodilo način izvajanja šege svojim potrebam. Oblikujejo jo po vzorcu navideznih porok pri hišah neporočenih in s tem ohranjajo nekdanji način izvajanja šege. Navezanost na izročilo pa jim omogoča, da se ustavljajo pri vseh hišah in povsod odrežejo kos ploha in tako zbirajo denar za svoje društvo. Na ta način združujejo namen ohranjanja pustne šege in namen samofinanciranja gasilskega društva.

V Libučah so šego, ki je bila živa do začetka devetdesetih let, oblikovali prebivalci enega dela Spodnjih Libuč. Ožja vaška skupnost tega dela Spodnjih Libuč se je oblikovala, ko so opustili vaško gostilno Marin, ki je bila prej komunikacijsko središče za vse prebivalce Spodnjih Libuč.²⁸

Vlačjenje ploha so v Libučah oblikovali po vzorcu navideznih porok pri hišah neporočenih. Izročilo so upoštevali na ta način, da so izročali kos ploha le neporočenim. Zvečer so z zbranim denarjem pri zasebnikih organizirali veselico za vaščane iz tistega dela vasi.

Ko so v Spodnjih Libučah pred desetimi leti opustili vlačjenje ploha, so večerni del šege – pustno veselico – nadomestili z novo veselico poleti. Ker v Spodnjih Libučah ni primerne gostilne za taka druženja, pri zasebnikih pa je bilo zaradi velikega števila ljudi (okrog 50 oseb) praznovanje povezano z velikimi težavami, so bili prisiljeni pripraviti veselico na prostem. V zadnjih letih so vaščani kupili šotor za petdeset ljudi in vse, kar je potrebno za taka praznovanja. Veselico, ki traja tri dni, pripravijo vsako leto na prvo avgustovsko nedeljo. Na veselici pripravijo tudi posebna tekmovanja (npr. tekmo koscev, tekme v kegljanju idr.), poteka pa po ustaljenih pravilih.

²⁷ Informator: Arthur Ottowitz, Pliberk.

²⁸ Informator: Johann Hartmann, Libuče.

V Spodnjih Libučah so torej letno pustno veselico nadomestili s praznovanjem po vzorcu t. i. veselic v šotoru, ki se v zadnjih desetletjih vedno bolj uveljavljajo. Veselice v šotoru navadno pripravljajo društva, ki si na ta način financirajo del letne društvene dejavnosti, odprte pa so za najširši krog ljudi. V Spodnjih Libučah ostaja praznovanje le za ožji krog vaščanov.

4.5 Spremembe zaradi družbeno-gospodarskih zunanjih vplivov

Največja vidna sprememba – povezana z gospodarskimi spremembami – je zamenjava konja s traktorjem. Le v Pliberku vleče ploha konj, da šega ohranja tradicionalni videz. Vlačenje ploha s traktorjem namesto s konjem so obsodili predvsem kulturniki, ki vidijo v tem »izmaličenje starega običaja«.²⁹

Družbeno-gospodarske spremembe so vplivale predvsem na opuščanje šege. V Vogrčah je informator Anton Visotschnig navedel kot vzrok za opuščanje raznih šeg v sedemdesetih letih mehanizacijo in s tem povezano večanje blaginje. Ljudje v teh letih niso imeli smisla za druženje, za družabnost.

Omenila sem že posledice spremembe lastništva gostilne Likeb, kar v Dobu navajajo kot vzrok za opustitev šege.³⁰

V okoliških vaseh ostro obsojajo, da v mestu Pliberk nesejo kos ploha v vse trgovine »samo zaradi denarja«. Vzrok za to spremembo je družbeni razvoj: danes se vsa dekleta šolajo ali pa so zaposlene in jih v dopoldanskih urah ni doma. Zato gredo ploharji po Glavnem trgu v trgovine, k frizerju, na banko, v gostilno itn., kjer je navadno v enem samem prostoru zbranih veliko neporočenih deklet.

Bistvena sprememba je povsem drugačen položaj neporočenih v družbi. Predajanje ploha neporočenim danes nima istega pomena kot nekoč, zato je šega odprta tudi za funkcionalne spremembe na tej ravni (npr. predajanje ploha vsem vaščanom v Vogrčah).

5 Sklep

Lahko torej ugotovimo, da je bila šega vlačnja ploha v vseh krajih v rokah lokalnih vaških skupnosti ali društev. Tudi pri oživiljenih primerih ne opazimo tendenc, ki jih v strokovni literaturi označujemo z Moserjevim terminom »folklorizem«.³¹ Šege niso nikjer razkazovali širši javnosti, temveč so jo izvajali izključno za lokalno skupnost, zato je povsod prilagojena potrebam posameznih lokalnih skupnosti in ne zahtevam občinstva.

V mestu Pliberk je na pustni torek popoldne na sporedu glavna pustna prireditve, ki jo obišče mnogo ljudi iz ožje in širše okolice. Vlačenje ploha kljub temu ni vključeno v glavni program pustovanja: ploha vlečejo dopoldne, pred glavno pustno prireditvijo, ko se v mestu znajdejo le naključni obiskovalci. Glavni izvajalci želijo na ta način ohraniti »intimnost« šege, čeprav poteka javno.

Pliberški ploharji se zavedajo, da bi jim »folklorizacija šege« uničila tradicijo in posebnost šege, na katero so zelo ponosni. Zato bo ostala še naprej komaj zaznavna za širšo okolico pa tembolj občutena za izvajalce.

²⁹ Informator: Lipej Kolenik, Čirkovče.

³⁰ Informator: Franc Kuežnik, Dob.

³¹ Hans Moser, Vom Folklorismus in unserer Zeit, v: Zeitschrift für Volkskunde, 58 (1962), 177–209. Hans Moser, Folklorismus als Forschungsproblem der Volkskunde, v: Hessische Blätter für Volkskunde, 55 (1964), str. 9–58.

*Zusammenfassung***Das Blochziehen in Bleiburg und Umgebung**

Am Faschingsdienstag, dem 16. 2. 1999, machte Dr. Naško Križnar Videoaufnahmen vom Blochziehen in der Stadt Bleiburg, einem Faschingsbrauch, bei dem nichtverheiratete Mädchen und Frauen gegen eine Geldspende einen sogenannten »Bloch« (Teil eines entasteten Baumstammes) erhalten.

Nach der Durchsicht der Aufnahmen stellten sich viele Fragen, die mit einer genauen Analyse des Videobandes nicht beantwortet werden konnten, deshalb haben sich die Autorin des Beitrages und Dr. Naško Križnar für weitere Interviews mit Mitwirkenden und Bewohnern der Stadt Bleiburg und Umgebung entschlossen.

Im Mai 1999 wurden sechs Interviews mit Bewohnern aus den umliegenden Dörfern und ein Interview mit dem Vorsitzenden des Kulturvereines »Kulturinitiative Bleiburg« (KIB) aufgenommen. Drei Interviews wurden von der Autorin ohne Kamera aufgenommen und aufgeschrieben, mit Personen, von denen angenommen werden konnte, daß sie nicht bereit gewesen wären, vor der Kamera zu sprechen. Vier weitere Interviews wurden von Dr. Naško Križnar mit einer Videokamera aufgenommen.

Über das Blochziehen in Bleiburg und Umgebung gibt es wenig schriftliche Quellen. Das Blochziehen in der Stadt Bleiburg wurde von Georg Graber im Jahre 1934 im Werk »Volksleben in Kärnten« beschrieben. Weiters erschien im Jahre 1986 ein ausführlicher Bericht über das Blochziehen in Bleiburg im Buch »Der Kokolore«, in dem der Publizist und Germanist Bertl Petrei seine Jugenderinnerungen niedergeschrieben hatte. Petrei führt an, daß dieser Brauch in mehreren Gegenden ausgeübt wurde und überall karikaturistisch verzerrtes Brauchtum dargestellt hätte, das von einer ganzen Scheinhochzeit bis hin zur einer Einbettung der ganzen Begehung in einen Umzug reichte. In Bleiburg hatte sich die einfachere Form erhalten.

Slowenische Berichte über das Blochziehen in Bleiburg und Umgebung finden wir bei Pavle Zablatic und Niko Kuret. Die Berichte basieren auf den Angaben von Georg Graber und Hermann L'Estocq, die auch erwähnt hatten, der Brauch sei in den umliegenden Dörfern bekannt gewesen, ohne genauere Angaben anzuführen.

In neueren Forschungsberichten finden wir Aufzeichnungen über das Blochziehen in Rinkenberg im Buch »Osem stoletij Vogrč« aus dem Jahre 1995. Schriftliche Aufzeichnungen über das Blochziehen in den umliegenden Dörfern gibt es so gut wie keine, obwohl der Brauch, wie aus dem Feldforschungsmaterial ersichtlich wurde, nach dem zweiten Weltkrieg auch in den Dörfern weitestgehend ausgeübt wurde.

Aus den Aufzeichnungen, die bei der Feldforschung im Mai gewonnen wurden, ist ersichtlich, daß der Brauch nach dem zweiten Weltkrieg in der Stadt Bleiburg sowie in den umliegenden Dörfern Loibach (Libuče), Rinkenberg (Vogrče), Schilterndorf (Čirkovče) und Wiederndorf (Vidra vas) bekannt war, vor dem zweiten Weltkrieg wurde er auch in Aich (Dob) ausgeübt, keine Erinnerungen an den Brauch gibt es in Einersdorf (Nonča vas). Heute wird der Brauch nur noch in Rinkenberg (jedes zweite Jahr) und in der Stadt Bleiburg ausgeübt.

Die Varianten in der Ausübung des Brauches und der Wandel des Brauches in der Stadt Bleiburg und Umgebung zeigen, welche Faktoren auf das Brauchleben Einfluß nehmen. Diese Faktoren sind soziale und wirtschaftliche Veränderungen, der Stellenwert, der der Erhaltung von Traditionen beigemessen und die Funktion, die der Brauch für lokale Gemeinschaften inne hat. Innovationen im Bereich des Brauches erfolgen ohne sichtliche äußere Einflüsse, wenn die Funktion des Brauches durch eine andere – an die Gemeinschaft angepaßte – Funktion ersetzt wird.

Den Brauchwandel können wir bei den Elementen des Brauches und in der Funktion des Brauches feststellen.

Bei der Zusammenstellung der Gruppen, die den Brauch ausüben, hat eine wesentliche Veränderung stattgefunden. Einst bildeten die ausführende Gruppe überwiegend junge unverheiratete Männer aus einem Ort. In Orten, in denen der Brauch heute noch ausgeübt wird,

sind an die Stelle von Ortsmitgliedern Mitglieder von örtlichen Vereinen getreten (in Bleiburg Mitglieder des Kulturvereines, in Rinckenberg Mitglieder der Freiwilligen Feuerwehr Rinckenberg).

Am längsten hat sich der Brauch innerhalb einer Dorfgemeinschaft in Unterloibach erhalten (bis zu den 90er Jahren), wo ein Teil des Dorfes eine eigene Dorfgemeinschaft gebildet hatte.

In allen Orten, in denen der Brauch nach dem zweiten Weltkrieg ausgeübt wurde, ist er auch in Vergessenheit geraten, neu belebt wurde er in Loibach, Rinckenberg und Bleiburg.

Bei den neubelebten Formen erkennen wir einige Unterschiede in der Ausübung des Brauches in der Stadt Bleiburg und in den Dörfern Loibach und Rinckenberg.

In Bleiburg wurde der Brauch nach mehrjähriger Vergessenheit im Jahre 1983 von Mitgliedern des Vereins »Kulturinitiative Bleiburg« (KIB) wieder belebt, die mit mündlichen und schriftlichen Überlieferungen vertraut sind. So wird beim Ausüben des Brauches zwar versucht den Brauch der neuen Zeit anzupassen, die Elemente des Brauches bleiben jedoch – so weit es möglich ist – unverändert.

In den Dörfern Unterloibach und Rinckenberg, wo man den Brauch nicht belebt hatte, um Traditionen zu pflegen, kann man bei der neu belebten Form verschiedene funktionelle Veränderungen feststellen; in beiden Orten versuchten die Mitglieder den Brauch den Bedürfnissen ihrer (dörflichen oder Vereins-) Gemeinschaft anzupassen.

In den umliegenden Dörfern wird heute der Brauch nur noch in Rinckenberg gepflogen, wo er von Mitgliedern der örtlichen Freiwilligen Feuerwehr ausgeübt wird. Die Mitglieder der FF Rinckenberg versuchen bei der Ausübung des Brauches zwei wesentliche Elemente zu verbinden: die Erhaltung des Faschingsbrauches und die Selbstfinanzierung der Vereinstätigkeit. Da sie sich nicht an Überlieferungen gebunden fühlen, ist es möglich, den »Bloch« gegen eine Geldspende nicht nur Unverheirateten zu überreichen, sondern allen Bewohnern des Ortes, womit die Ausstattung für die Freiwillige Feuerwehr finanziert wird.

Weil sich der Status der Unverheirateten in der Gesellschaft wesentlich verändert hat und das Empfangen des »Bloches« heute nicht mehr als Schande und Aufforderung zum Heiraten empfunden wird, ist der Brauch auch auf dieser Ebene für funktionelle Veränderungen offen.

Das Blochziehen war und ist in allen Orten in der Funktion von lokalen Gemeinschaften oder Vereinen. Auch bei den neu belebten Formen finden sich keine Tendenzen, die in der Fachliteratur als »Folklorismus« bezeichnet werden. Der Brauch wurde in keinem Ort einer breiteren Zusehergemeinschaft präsentiert, sondern innerhalb einer örtlichen Gemeinschaft ausgeübt. Deshalb ist der Brauch immer den Gegebenheiten der lokalen Gemeinschaften und Vereine angepaßt und nicht den Bedürfnissen eines Publikums.

In der Stadt Bleiburg ist am Nachmittag des Faschingdienstages eine Faschingsveranstaltung angesetzt, an der Besucher von nah und fern teilnehmen. Das Blochziehen wird dennoch am Vormittag durchgeführt, als sich in der Stadt nur zufällige Besucher aufhalten.

Die »Blochzieher« in Bleiburg sind sich bewußt, daß eine »Folklorisierung« des Brauches die Tradition und die Besonderheit des Brauches, auf den man sehr stolz ist, zunichte machen würde.